

לכו עבדו - חותם סופר ^[1] **עבדותה ה' בגירות צום כמו ר'ה וו'ב, זה רק שיד לגודלים,** אבל יוזט על הودאה על העבר כמו ג' רגילים ופוריים, זה שיד גם לתינוקות ולנשים, וכשאמר משה לפרעה שצרכיהםليلך גם הטף, שוה מורה על יוזט של הודאה, או כעם פרעה עליהם שאין להם מה להודות לה', שלא עשה להם שום טובה, רק שהם רוצחים לבrhoת ולעשות מזה עצמו יוזט וזה לא רצה

מקור השפע

[1] לכו עבדו את ה' אלקיכם מי ומיה הולכים ויאמר משה בנערינו וגוי כי חג ה' לנו ויאמר אליהם יהיו כן ה' עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם לא כן לכו נא הגברים ועבדו את ה' כי אתה אתם מבקשים.יל"ד טובא, א' כי לפי הקדמתו של מרע"ה כי חג ה' לנו משמע שזה הקדמה מוסכמת שלחג ה' ילכו בנערינו וגוי, וא"כ איך הניח פרעה הקדמה סותרת את זו לכו נא הגברים כי אותה אתם מבקשים, פירש"י וכי דרכם של טף ונשים לזבחה, משמע שזה דבר פשוט ומוסכם שלחג ה' לא יצטרכו נשים וטף, שהרי משה בקש מתחילה ויחוגו לי בדבר, ועל זה אמר פרעה כי אותה אתם מבקשים, משמע שהוא הקדמה מוסכמת שלחג סגי בוגרים, ואיך בא מרע"ה והניח מוסכם בהיפוך בבניינו נלך כי חג ה' לנו, גם יל"ד לשון יהיו כן ה' עמכם כי רעה נגד פניכם עמ"ש והאריך רמב"ן. וייל דיש שני מיני עבדות, א' כמו בר"ה והוא"כ וגזרת צום ועצרה להתקרבות אל ה' פן יפגעוו בדבר או בחרב ר"ל, וזה ההתבודדות וקריבת נמסר לגודלי' ואין תועלת בהם לנשים וע"ה וזה נקרא עבודה לה', אמן יש הודאה על העבר לעשות يوم שמחה לאומה כללית, כמו ג' רגילים ופוריים ונססר זה אפי' לתינוקות לחול בכרמים ולהקריב תודות ושיר וહלל. והנה מרע"ה אמר מתחילה ויחוגו לי בדבר, ולשון יחוג לי היינו חג לה' ממין הראשון, וכן פירוש עוד דבריו פן יפגענו בדבר או בחרב, אבל עכשו ששאלת פרעה מי ומיה הולכים, כי להעבה הנזכרת לא יהיה כולם כדאים, והשיב לו מרע"ה בנערינו ובזקנינו נלך כי חג ה' לנו הוא, היינו באופן השני שהחג הוא לנו לשמה ולהתענג ולהודות לה' על העבר. וע"ז כעס פרעה ואמר, יהיו כן ה' עמכם כאשר אשלח אתכם, ר"ל מה יוזט של שמחה יש לכם וכי עשה לכם אלקיכם שום טובה בעולם אשר עליו תחייבו לקבוע יום היל ותודות, הלא עבדים אתם, ע"כ אין זה אלא דעתכם לבrhoת והשילוח הזה בעצמו הוא הנס והמחייב לקבוע יום הודאה, ונמצא כי רעה נגד פניכם כפי' רמב"ן שנגלה רעת לבכם שדעתכם לבrhoת, לא כן לכו נא הגברים ועבדו ה' דיקא, כי אותה אתם מבקשים, ר"ל חג לה', ולא חג לכם, ורק"ל הקצרתי. [תקס"ג]

בחדר השלישי - שם ממשmaal האדם צריך לצייר בדעתו תמיד המדרינה העלונה כאילו הוא כבר שם, כי במקומות שדעתו של אדם נתונה שם הוא נמצא, וכמו שבני ישראל ציירו בדעתם שכבר עומדים לפני הר סיני קודם שהגיעו בפועל, ומהו קיבלו כה לצאת מרפיו ידים, וכן הוא בשבת קודש שצירק האדם לציר בדעתו בימות החול כאילו הוא כבר בשבת עיקר החסרון באדם שאינו מכיר מעלות עצמו, בשם הר"ב מפשיסחא ז"ע שאביהת "קורואוש" הוא אבידה בכללו, וזה הוא העוז שהשיגו ישראל בקבלת התורה, וגם בשבת יש סגולה זו שמגיבה לב האדם שלא יהיו כאבוד, בזה
[2]
 שאנו אומרים ורצהנו, שהקב"ה רוצה בעמו ישראל

מקור השפע

[2] בחדר השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום זהה באו מדבר סיני, ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני וגור. ויש להבין מדוע הוצריך תחילת את ביאתם למדבר סיני, ורק אחר כך חזר והזמין את נסיעתם מרפידים ואת ביאתם לשם, שהיה ראוי לכארוה לומר "ביום זהה נסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני" ללא כל הארכיות.

ונראה שברמו יש כאן עצה לאדם. בני ישראל ברפידים רפו ידיהם מן התורה, והיה חסר להם הכוח להחזיק מעמד בלימוד ובעבדה. הדרך היחידה שלהם לשוב ולהתחזק הייתה בכך שצירו בדעתם כאילו הם כבר עומדים לפני הר סיני לקבל את התורה, ובעצם כך כבר היה נחשב כאילו הם שם בפועל, שכן במקום שבו דעתו של אדם נתונה, שם הוא נמצא. וכך הדבר החזיק בידם ונתן להם כוח לנוטוע מרפידים ולהתגבר על רפיון הידיים.

וזהו שאמר אדמור"ר הרויים זצ"ל מגור על מאמר העולם בײַדיש: "או מען קען נישט ארייבער, מווע מען אָרוֹנְטֶעֶר" (אם לא ניתן לעבור מלמעלה, יש לרודת מלמטה), ואני אומר להיפך "או מען קען נישט אָרוֹנְטֶעֶר, מווע מען אַרְיִיבֶּר" (אם לא ניתן לרודת מתחת, יש לעלות מעל). כלומר, כאשר הדרך הרגילה אינה אפשרית, על האדם לציר בנفسו מדרגות גבהתו יותר, ובכך יתרחק ויקבל כוח להתחלוות. בדרך זו ניתן להבין גם את מצוות זכור את יום השבת כפי שפירש הרמב"ן בשם המכלחתא, שיש לזכור בכל יום מששת ימי המעשה את יום השבת ולומר "היום יום אחד לשבת". הטעם לכך הוא שבשבת ימי החול, כשהאדם טרוד בענייני פרנסת והבלוי העולם הזה, עליו לציר בדעתו כאילו הוא כבר עומד ביום השבת, שכן כל יהודי, אף פשוט שבישראל, מרגיש עלייה מדרגה מסוימת בשבת. ואפלו עם הארץ, אימת השבת עליו. הרגשה זו מחזקקה בידו לכל השבע, ומאפשרת לו להחליף כוח.

מקור השפע

[2 המשך] כך גם לגבי מצוות שמור את יום השבת, אף היא לשון הווה, ויש לפרשה באופן דומה – שבמהלך ימי המעשה יישמר האדם מלבוקע בGESCHÄFTS-ITERA, מתוך הכרה שהוא מתקרב לקראות השבת, שאם יטבע בתאות החול, כיצד יוכל לקבל פניו שבת כראוי? ואפשר שמדובר מצוות זכירת עמידה הר סיני היא מאותה סיבה – שעיל ידי ציור קבלת התורה באופן תמייד, יוכל האדם להתחזק בעבודתו. במדבר רבה מובא שישראל זכו לקרוא קריית שם מעוז ממן תורה, שנאמר: "שמע ישראל אנכי ה' אלוקיך", וענו כולם "ה' אלקינו ה' אחד". אולם, במדרש אחר מובא שמקור קריית שם הוא ביעקב אבינו בשעת פטירתו, והדברים נראים כסותרים זה את זה. אך ניתנן ליישב זאת על פי הירושלמי בברכות, שם נאמר שעבדים פטורים מקריית שם, שכן "שמע ישראל" נאמר למי שאינו אלא אדון אחד, מה שאין כן בעבד שיש לו אדון נוסף. ובספר "אבן עזרא" נאמר שככל בני האדם עבדו אותן העולם, ורק המלך האמיתי הוא זה שהוחפש מההתאות. אם כן, יש לשאל, כיצד יכולים רוב בני האדם לקרוא קריית שם, והרי הם משועבדים לתאותיהם, ויש להם אדון נוסף מעבר לה'? לכוארה רק ייחידים שתיהרו את נפשם וחירותם הגמורה מתאות העולם וראוים לקרוא קריית שם באמת. אך, בגמרה בסנהדרין מובא מעשה בצדוקי שאמר לרבי כהנא: אתם אומרים שנדה מורתה להתאחד עם גבר, וכי אפשר ששתהיה בתוך נערת ואינה دولקת? ענה לו רבי כהנא: התורה העידה علينا "סoga בשושנים". תשובה היה תהה, שלפי טبع העולם הצדוקי צדק, אך לאחר שככל הבריאה נוצרה מכוח התורה, הרי שההתורה משנה את טבע האדם ומאפשרת לו להיות לפי עקרונותיה.

כך גם בנוגע לקריאת שם – מצד טבע האדם, רוב העולם משועבד לתאותיהם, אך מכוח התורה ניתנה להם האפשרות להשתחרר ולהיות כפי שהיא מדrica, וכך גם הם יכולים לומר "ה' אלקינו ה' אחד".